

Zempléniként a Magyar Kodály Társaságban

Sátoraljaújhelytől igen messze van a főváros, s ezt a távolságot napjainkban is egyfajta hátrányként élik meg a zeneoktatás, az itteni zenei élet napszámosai a zenét szívesen hallgató közönséggel együtt. Vezetői megbízásom óta törekedtem arra, hogy ujjamat lehetőség szerint a főváros zenei ütőerén tartva annak pulzálását tapinthatassam a végeken is. Ezért is éreztem megtiszteltetésnek azt, hogy 1993-ban Lavotta-előadásommal¹ az ez idő tájt létrejött Magyar Zenetudományi és Zenekritikai Társaság első konferenciáján részt vehettem.

Utam a Magyar Kodály Társaságba...

Vonzódásom a tudós társaságokhoz régi keletű, hiszen igazgatóságom kezdetén a Kárpát-medencét is behálózó Kazinczy Ferenc Társaság vett fel soraiba. A társaság 28. kötetének megjelenését maga mögött tudó Széphalom Évkönyve azóta is a Lavotta-kutatással, valamint Zemplén zenei életével foglalkozó írások, tanulmányok legfontosabb publikálási helye. A millennium környékén Bónis Ferenc, a gyulai Erkel Ferenc Társaság elnöke bizonyára értesült a verbunkos-szerző, hegedűvirtuóz, az első színházi karmester, házitanító Lavotta János Zempléni, valamint annak volt megyeszékhelyén kibontakozó kultuszáról. Elnök úr a társaság tállyai tervének – mely szerint dombormű elhelyezésével jelölnék meg azt a feltételezett volt patika épületét, ahol Lavotta rövid rosszul léte után elhunyt.²

A zenetudós meghívására számos alkalommal voltam előadó-részvevője a gyulai zenetudományi konferenciáknak. Innen pedig egyenesen vezetett utam az Erkel Ferenc Társaságba. A gyulai évek során fontos szervezői tapasztalatokat szereztem, amelyeket a zempléni Lavotta-konferenciák megrendezése során jól hasznosíthattam.³

¹ Lavotta János és a magyar vonós kamarazene kezdetei

² Kiss György Munkácsy-díjas szobrászművész Lavotta bronz-domborművét 2001-ben leplezte le Bónis Ferenc, Pekó József Tállya polgármestere. Közreműködött a Lavotta János Kamarazenekar.

³ 1990: Tudományos ülés Lavotta halálának 170. évében.

Előadók: Domokos Mária, Legány Dezső, Dombóvári János

Valamennyi konferencia moderátora: Fehérné Sulyok Éva

1994: Sátoraljaújhely-Tállya-Pusztafödemes: Országos ünnepség Lavotta születésének 230. évében.

Az ünnepségeken résztvevő Lavotta Emlékbizottság fővédnökei: Farkas Ferenc zeneszerző,

Katona Tamás történész. Közreműködött a Zempléni Kamarazenekar (műv. vezető: Dombóvári János),

Lavotha Elemér csellóművész, a stockholmi zeneakadémia professzora

2000: Konferencia Lavotta halálának 180. évében. Előadók: Barsi Ernő, Domokos Mária, Dombóvári János, Papp Géza, Pethő Csilla, Réti Zoltán

2004: Lavotta és kora. Konferencia Lavotta születésének 240. évében.

Díszvendég: a 60 esztendőös Rolla János. Előadók: Bónis Ferenc, Dombóvári János,

Fehér József, Papp Géza, Sziklavári Károly, Tímár Sándor

Közreműködött a Lavotta János Kamarazenekar

A Lavotta János Alapfokú Művészeti Iskola élén eltöltött három évtized első harmadában a társaság hírei az áldott emlékű mentoraimtól, Szokolay Sándortól, Lukin Lászlótól jutottak el hozzám sátoraljaújhelyi találkozásaink alkalmával. Emlékeim szerint a gyulai konferenciák egyikén ismerkedtem meg *dr. Márkusné Natter-Nád Klárával*, zenei közíróval, a Magyar Kodály Társaság elnökségi tagjával, a társaság kiadványainak szerkesztőjével, s a közlés szándékával előadásom kéziratát kérte tőlem. Amikor pedig sportbalesetem mozgásomat egy időre a négy fal közé korlátozta, rokonszenves, ugyanakkor megtisztelő ajánlatot tett: a HÍREK olvasóinak mutassam be a sátoraljaújhelyi Lavotta-projektet: a verbunkos zenei stílust oktató-nevelő programjába emelő művészeti iskolát, a Magyar Verbunkos Zene – jelenleg a tizedik darabjánál tartó – CD-sorozatot létre hozó kamarazenekart, valamint a zenetudományi konferenciákat szervező, a kiadványok megjelentetését biztosító közhasznú alapítványt. Innen már csak egy lépés volt a tagfelvételi kérelem benyújtása...

-
- 2005: Farkas Ferenc születésének centenáriuma. Konferencia és emlékhangverseny.
Előadók: Bónis Ferenc, Dombóvári János, Fehér József, Gombos László, Sziklavári Károly
Közreműködött: Lavotta Szimfonikus Zenekar, kórusok Sárospatakról
- 2007: A dal a magyar lélek székely kapuja. Konferencia Kodály Zoltán születésének 125. évében.
Előadók: Bónis Ferenc, Dombóvári János, Eöszé László, Fehér József, Horkay Tamás, Sziklavári Károly
- 2010: Erkel Ferenc születésének bicentenáriuma. Konferencia és hangverseny.
Díszvendég: a 75 esztendős Erkel Tibor. Előadók: Bónis Ferenc, Dombóvári János, Erkel Tibor, Fehér József, Gombos László, Horkay Tamás, Rakos Miklós, Sziklavári Károly
Közreműködött: Lavotta János Kamarazenekar, Kassai István (zongora), Szekrényesy Béla (cselló), Dombóvári János, Szabó Márta, (hegedű), Szabó Sándor (brácsa)
- 2012: Lavotta Jánostól Kodály Zoltánig. Konferencia és hangverseny Kodály születésének 130. évében.
Díszvendég: a 80 esztendős Bónis Ferenc. Fővédnök: Kodályné Péczely Sarolta. Előadók: Bónis Ferenc, Dombóvári János, Gombos László, Horkay Tamás, Ittész Mihály, Rakos Miklós, Scholcz Péter, Sziklavári Károly, Tusnády László.
Közreműködtek: a Lavotta János Alapfokú Művészeti Iskola tanárai, növendékei
- 2014: Lavotta János és a magyar nemzeti romantika kora. Konferencia és hangverseny Lavotta születésének 250. évében. Lavotta Emlékév fővédnökei: Balog Zoltán miniszter, EMMI – Bónis Ferenc
Díszvendég: a 90 esztendős Szőnyi Erzsébet. Előadók: Agócs Gergely, Bónis Ferenc, Dombóvári János, Elek Szilvia, Fehér Éva, Gombos László, Ittész Mihály, Rakos Miklós, Sziklavári Károly, Tusnády László
Közreműködött: a Lavotta János Kamarazenekar (karmester: Derecskei András), Dombóvári Zsolt (cselló), Dombóvári János Imre (fuvola)
- 2015: Mosonyi Mihály és a magyar nemzeti romantika kora. Konferencia és hangverseny Mosonyi születésének 200. évében. Előadók: Andrij Karpyak, Csáky Imre, Dombóvári János, Gombos László, Ittész Mihály, Kassai István, Scholcz Péter, Sziklavári Károly, Tátrai Zsuzsanna, Tusnády László
Közreműködött: a Lavotta János Kamarazenekar (karmester: Derecskei András), Andrij Karpyak – Dombóvári János Imre (fuvola), Kassai István (zongora), Polster Ildikó (ének), Szomora Tibor (hegedű)
- 2017: Magyar zenetörténeti kérdések Lavottától Kodályig. Konferencia Kodály születésének 135., halálának 50., Bónis Ferenc születésének 85. évében.
Fővédnök: Kodályné Péczely Sarolta – Hoppál Péter államtitkár, EMMI
Előadók: Berlász Melinda, Bónis Ferenc, Dombóvári János, Gombos László, Ittész Mihály, Kassai István, Korolenkó Ilona, Scholcz Péter, Tallián Tibor, Tátrai Zsuzsanna, Tusnády László
Moderátor: Fehérné Sulyok Éva – Ittész Mihály
Közreműködött: a HANGÁSZNÉGYES (fuvola: Dombóvári János Imre, hegedű: Licskó Tibor, brácsa: Dombóvári János, cselló: Fehérné Sulyok Éva), Bojti Eszter – Pál Edith Erzsébet (zongora), Dombóvári János (mélyhegedű)

Felvételem a Magyar Kodály Társaságba...

A Lavotta Alapítvány a negyedszázad alatt megrendezett tíz konferenciából hármat szentelt Kodály Zoltán emlékének. A szervezet elnökeként az események fővédnökének mindhárom alkalommal *Kodályné Péczely Sarolta* úrhölgyet kértem fel. Különösen emlékezetes számomra az emlékévben a Kodály Emlékház és Archivumban megtartott konferencia.

De erről a későbbiekben részletesebben még szólok.

Tagságomat a Magyar Kodály Társaságban *Ittész Mihály* elnök úr látta el kézjeggyével. Személyes ismeretségünk a széphalmi konferenciákkal kezdődött, amelyeknek ő is több alkalommal volt előadója. Elnök úr mély humánusát, tanári kisugárzását, derűjét, finoman ironikus humorát Bónis Ferencet köszöntő könyv szerkesztése során magam is megtapasztalhattam. A történet Kodály Zoltánné megtisztelő felkérő levelével kezdődött, amelyben a szerzők dolgozataikkal a Széchenyi-díjas zenetudóst, a Mester életművének leghívebb ismerőjét 80. születésnapja tiszteletére megjelenő könyvvel köszöntik.

A tanulmánykötet⁴ szerkesztői munkálatait Ittész elnök úr végezte. Dolgozatom⁵ révén kerültem közvetlen munkakapcsolatba a Szabolcsi Bence-díjas művészeti íróval, zenepedagógussal. Azóta is hálás vagyok azért a végtelenül türelmes gondosságért, a gyakori levélváltásokért, szakmai tanácsért, amelyben a könyv szerkesztése során részem volt. Mihály kecskeméti búcsúztatásán az evangélikus templomban J.S.Bach d-moll Chaconne-ja közben Tamás fia hegedűhangjával együtt sirt az én lelkem is...

Térjünk vissza az emlékévben megrendezett konferenciára, amely több szempontból is rendhagyónak számított. Először a helyszín miatt, ugyanis a zempléni konferenciák egyik sajátossága, hogy az előadásokat többnyire két napra osztjuk el. A széphalmi Magyar Nyelv Múzeuma kiváló környezete az előadásoknak, valamint a témához kapcsolódó hangversenyeknek. Az első nap a Kazinczy Ferenc sírját felkereső előadók főhajtásával zárul. Másnap Tállyán, az előadások meghallgatása után Lavotta János síremlékéhez zarándokolunk, ahol az előzetes egyeztetés után az emlékbeszéd elmondására mindig akadt erre vállalkozó előadó. A másik sajátossága a zempléni konferenciáknak unikális. Tokaj-Hegyalján szinte szentségtörésnek számítana ilyen ran-

⁴Részlet az egészhez. Tanulmányok a 19. és 20. század magyar zenéjéről.

Emlékkönyv a 80 éves Bónis Ferenc tiszteletére. Argumentum Kiadó – Kodály Archivum, 2012

⁵Lavotta János helye, szerepe a magyar zenepedagógiában

gos eseményt pincelátogatás nélkül megrendezni. Már csak Lavotta emlékére tekintettel is, aki a szemtanúk szerint poharát a Servus humillimus! – köszöntéssel emelte ajkához. Ilyenkor minden tekintet a borkóstolást nagy szakértelemmel irányító borászra és a kezében lévő lopóra, illetve annak tartalmára szegeződik, hogy a tokaj-hegyaljai őshonos szőlőfajtákból⁶ készült borok illatát, zamatát, színét beazonosíthassák. Egyébként pedig a szervezők kiváló kapcsolatot ápolnak a hegyaljai pincészetekkel⁷, akik a zenetudományi konferenciáink önzetlen támogatói.

A Kodály-emlékévben a Magyar Kodály Társasággal közösen tervezett konferencia szándéka szerint hármas célt tűzött maga elé: Lavotta János, Kodály Zoltán emlékezetén túl a 85 esztendőös Bónis Ferenc köszöntését. Mivel professzor úr már nem vállalta a hosszú utazással járó kockázatot, azt javasolta, hogy a Kodály Emlékház legyen a tanácskozás színhelye. Az esemény fővédnökének Kodály Zoltánné mellett hozzájárulásával Hoppál Pétert, az EMMI kulturális államtitkárát kértem fel, azzal a nem titkolt szándékkal, hogy az esemény több médiafigyelmet kaphat majd. Hálásan köszöntem meg Ittész Mihály elnök úrnak, hogy miután a társaság részéről kezébe vette a rendezés ügyét, minden tétova bizonytalanság megszűnt. Az egyébként szép szakmai sikert eredményező konferencia a média ingerküszöbét azonban nem igazán érte el. Az írás nyitó mondatára utalva alig tudtam leplezni csalódásomat, különösen fájó az általam szívesen hallgatott Bartók Rádió szerkesztőinek minden értesítés ellenére mutatott közömbössége. Azt már korábban tudomásul kellett vennem, hogy rendezhetünk mi bármilyen rangú zenei eseményt itt a Sátorhegy alatt. Azonban amikor a „hegy megy Mohamedhez” azért, hogy a fővárosban, a Kodály Emlékházban, pár száz méterre a rádió épületétől, ez az esemény a kultúra hírei között se találjon utat a hallgatókhoz...? Azért az olvasó nem maradt információ nélkül, hála társaságunk periodikájának, a HÍREK-nek, valamint a PARLANDO online kiadásának...

Így néz ki hát az én kapcsolatam a 40 éves Magyar Kodály Társasággal, annak tiszteletre méltó tagjaival. Önazonosságom, szakmai önbecsülésem része, forrása ez a tagság, amely segít abban, hogy zempléniként, Lavotta-kutatóként, a Lavotta János Kamarazenekar alapító-művészeti vezetőjeként benne maradhassak a zenetudomány, az ország zenei vérkeringésében.

⁶ Furmint, hárslevelű, sárgamuskotály, valamint a belőlük készített szamorodni, aszú borok

⁷ Bérés Szőlőbirtok és Pincészet – Erdőbénye, Grand Tokaj – Tolcsva, Patricius Borház – Bodrogkisfalud, Estók Pincészet – Sátoraljaújhegy